

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 9 Μαρτίου 2022
(OR. en)

Διοργανικός φάκελος:
2022/0066(COD)

7042/22
ADD 5

JAI 316
FREMP 55
COHOM 18
COPEN 82
EDUC 80
MIGR 78
SOC 141
ANTIDISCRIM 10
GENDER 18
JEUN 27
CODEC 263

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	9 Μαρτίου 2022
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	SWD(2022) 63 final
Θέμα:	ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ που συνοδεύει το έγγραφο ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - SWD(2022) 63 final.

συνημμ.: SWD(2022) 63 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 8.3.2022
SWD(2022) 63 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

[...]

που συνοδεύει το έγγραφο

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
σχετικά με την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας

{COM(2022) 105 final} - {SEC(2022) 150 final} - {SWD(2022) 60 final} -
{SWD(2022) 61 final} - {SWD(2022) 62 final}

Δελτίο συνοπτικής παρουσίασης
Εκτίμηση επιπτώσεων της πρότασης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας
A. Ανάγκη ανάληψης δράσης
Ποιο είναι το πρόβλημα και γιατί αποτελεί πρόβλημα σε επίπεδο ΕΕ;
Η βία κατά των γυναικών και η εξ οικείων βία είναι ευρέως διαδεδομένες σε ολόκληρη την ΕΕ. Το 2014, 1 στις 3 γυναίκες στην ΕΕ κατήγγειλε κάποια μορφή σωματικής και/ή σεξουαλικής βίας. Σύμφωνα με τα διοικητικά στοιχεία του 2019 η εξάπλωση στην ΕΕ εκτιμάται σε 21,2 %. Εκτός από τις μη διαδικτυακές μορφές βίας κατά των γυναικών / εξ οικείων βίας, η κυβερνοβία κατά των γυναικών και η κυβερνοβία μεταξύ συντρόφων αυξάνεται· το 2020 εκτιμάται ότι έπληξε 52 % των νέων γυναικών παγκοσμίως. Η έμφυλη βία μπορεί να επηρεάσει τόσο τις γυναίκες όσο και τους άνδρες, αλλά οι γυναίκες πλήττονται δυσανάλογα. Η εξ οικείων βία επηρεάζει επίσης και άλλα μέλη της οικογένειας (π.χ. συζύγους, παιδιά και μεγαλύτερα σε ηλικία μέλη της οικογένειας). Η βία κατά των γυναικών και η εξ οικείων βία επηρεάζουν εκατομμύρια ανθρώπους στην ΕΕ, σε όλα τα κράτη μέλη. Οι κινητήριοι μοχλοί της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας είναι επιζήμια κοινωνικά πρότυπα και στερεότυπα που προκαλούν έμφυλη ανισότητα· μη αναγνώριση των ιδιαιτεροτήτων των εγκλημάτων βίας κατά των γυναικών / εξ οικείων βίας· και αναποτελεσματικά αντίμετρα (νομικός κατακερματισμός, νομική αβεβαιότητα και αναποτελεσματική επιβολή). Κενά στην πρόληψη, την προστασία, την υποστήριξη των θυμάτων, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τον συντονισμό των πολιτικών έχουν εντοπιστεί τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο, τόσο στα κράτη μέλη που έχουν εφαρμόσει τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης για τη βία κατά των γυναικών και την ενδοοικογενειακή βία όσο και σε εκείνα που δεν την έχουν εφαρμόσει. Τα σχετικά πρότυπα της ΕΕ είναι διάσπαρτα σε διάφορες πράξεις και δεν έχουν οδηγήσει σε αποτελεσματική παρακολούθηση και επιβολή της νομοθεσίας για την εν λόγω ομάδα θυμάτων. Αν και η δράση σε εθνικό επίπεδο ενεργοποιήθηκε από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, η παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης δείχνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν κενά. Δεδομένου του τρόπου με τον οποίο εξελίχθηκε η κατάσταση τις τελευταίες δεκαετίες, ο αριθμός των θυμάτων είναι απίθανο να μειωθεί σημαντικά χωρίς ισχυρότερη, συντονισμένη δράση σε θέματα πρόληψης, προστασίας, πρόσβασης στη δικαιοσύνη, υποστήριξης των θυμάτων και συντονισμού των πολιτικών.
Τι θα πρέπει να επιτευχθεί;
Η πρωτοβουλία στοχεύει στην πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας. Ειδικότερα, αποσκοπεί στη διασφάλιση της αποτελεσματικής πρόληψης αυτής της βίας, της προστασίας από τη βία, της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, της υποστήριξης των θυμάτων και της ενίσχυσης του συντονισμού. Αποσκοπεί επίσης στη διασφάλιση της αποτελεσματικής αντιμετώπισης της σεξουαλικής παρενόχλησης και της κυβερνοβίας.

Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ (επικουρικότητα);
Η εξάπλωση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας σε ολόκληρη την ΕΕ και η βλάβη που προκαλούν αυτές οι μορφές βίας σε άτομα και κοινωνίες δημιουργούν ιδιαίτερη ανάγκη για κοινή δράση. Η βία κατά των γυναικών και η εξ οικείων βία μπορεί να περιλαμβάνουν μια φυσική διασυννοριακή πτυχή εάν οι άνθρωποι μετακινούνται· δεν έχει σύνορα στον κόσμο του διαδικτύου. Οι στόχοι πολιτικής μπορούν να επιτευχθούν μόνον εάν ελάχιστα πρότυπα ισχύουν εξίσου για όλες τις περιπτώσεις βίας κατά των γυναικών και εξ οικείων βίας. Τα κράτη μέλη έχουν ασχοληθεί με τη βία κατά των γυναικών και την εξ οικείων βία στη νομοθεσία και σε πολιτικές, αλλά αυτό δεν έχει οδηγήσει σε μείωση της εξάπλωσης. Για να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση των θυμάτων, η πρωτοβουλία θα οδηγήσει σε ανοδική σύγκλιση με τον καθορισμό ελάχιστων προτύπων για τα δικαιώματα των θυμάτων βίας κατά των γυναικών / εξ οικείων βίας. Τα πρότυπα αυτά θα αποσκοπούν στην πρόληψη και την καταπολέμηση αυτού του είδους βίας πριν την ποινική διαδικασία, κατά τη διάρκειά της ή μετά από αυτήν. Η πρωτοβουλία θα εισαγάγει επίσης ορισμούς των πράξεων όταν υπάρχουν κενά στην ποινικοποίηση, καθώς και τις ποινές που αυτές επισύρουν. Η δράση της ΕΕ θα διασφαλίσει την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του μισού πληθυσμού της ΕΕ σε ολόκληρη την ΕΕ.
Β. Λύσεις
Ποιες είναι οι διάφορες επιλογές για την επίτευξη των στόχων; Υπάρχει προτιμώμενη επιλογή ή όχι;
Η Επιτροπή εξέτασε τις ακόλουθες επιλογές: 0) Το βασικό σενάριο, με μη νομοθετικά μέτρα· 1) μετριοπαθή νομοθετικά μέτρα για την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών / της εξ οικείων βίας, την προστασία από τη βία, την παροχή πρόσβασης στη δικαιοσύνη, την παροχή υποστήριξης στα θύματα και την ενίσχυση του συντονισμού· και 2) πιο ολοκληρωμένη νομοθετική δράση για την αντιμετώπιση των ανωτέρω ζητημάτων με πρόσθετους κανόνες για τη σεξουαλική παρενόχληση και την κυβερνοβία κατά των γυναικών, και την κυβερνοβία μεταξύ συντρόφων. Η επιλογή 2 υποδιαιρέθηκε σε πιο αναλογικά μέτρα (2Α) και μέτρα που είναι ιδανικά (όσον αφορά την ποινικοποίηση, τη σεξουαλική παρενόχληση και την προστασία) αλλά λιγότερο αποτελεσματικά (2Β). Η υποεπιλογή 2Α είναι η προτιμώμενη επιλογή, τόσο από άποψη ποιότητας όσο και από άποψη κόστους και οφέλους.
Ποιες είναι οι απόψεις των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών; Ποιος υποστηρίζει την κάθε επιλογή;
Η Επιτροπή διεξήγαγε ολοκληρωμένες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη από κοινού για την εκτίμηση επιπτώσεων και τον έλεγχο καταλληλότητας. Η ανοικτή δημόσια διαβούλευση συγκέντρωσε περισσότερες από 700 απαντήσεις. Όπως και σε προηγούμενες έρευνες, η μεγάλη πλειονότητα όσων απάντησαν ζήτησε τη λήψη περαιτέρω μέτρων από την ΕΕ σχετικά με τη βία κατά των γυναικών / την εξ οικείων βία. Η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη των κρατών μελών γραπτώς και σε εργαστήριο. Τα κράτη μέλη εκφράστηκαν θετικά ως προς τη δράση της ΕΕ και έκριναν συναφή τα προβλεπόμενα μέτρα. Οι στοχευμένες διαβουλεύσεις μη κυβερνητικών και διεθνών οργανισμών έδειξαν μεγάλη υποστήριξη για τα πλέον φιλόδοξα μέτρα (π.χ. υποεπιλογές 2Α και 2Β). Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και οι εργοδότες υποστήριζαν τον στόχο της καταπολέμησης της σεξουαλικής παρενόχλησης και επικρότησαν τη λήψη πρόσθετων μέτρων. Ωστόσο, οι εργοδότες ήταν επιφυλακτικοί ως προς τις υποχρεώσεις που θα τους επιβληθούν. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και οι εργοδότες επέμειναν στη σημασία του ρόλου των κοινωνικών εταίρων.

Γ. Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής
Ποια είναι τα οφέλη της προτιμώμενης επιλογής (ειδιάλλως, των κυριότερων επιλογών);
Η αξιολόγηση της προτιμώμενης επιλογής αποκαλύπτει θετικές οικονομικές επιπτώσεις. Η μείωση της εξάπλωσης της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας, ειδικότερα, θα μπορούσε να αποφέρει οικονομικά οφέλη ύψους περίπου 53,1 δισ. EUR, τα οποία μακροπρόθεσμα ενδέχεται να ανέλθουν σε περίπου 82,7 δισ. EUR. Η μεγαλύτερη δυνατότητα για οικονομικά οφέλη οφείλεται στη μείωση του κόστους της σωματικής και συναισθηματικής βλάβης των θυμάτων (εκτιμώμενη μείωση από 32,2 δισ. EUR έως 64,5 δισ. EUR). Οι κοινωνικές επιπτώσεις θα επηρεάσουν διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη, και συγκεκριμένα τα θύματα, μάρτυρες, δράστες, εταιρείες, εθνικές αρχές και την ευρύτερη κοινωνία. Η προτιμώμενη επιλογή θα βελτιώσει την υγεία, την ασφάλεια και την ποιότητα ζωής των θυμάτων (ιδίως λόγω των μέτρων προστασίας και υποστήριξης). Θα αυξήσει επίσης την ευαισθητοποίηση των θυμάτων και των μαρτύρων καθώς και την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τις διαθέσιμες υπηρεσίες προστασίας και υποστήριξης. Τα μέτρα σχετικά με τα προγράμματα παρέμβασης για τους δράστες αναμένεται να έχουν θετικό αντίκτυπο στη στάση και τη συμπεριφορά των δραστών. Για τους εργοδότες, η ευαισθητοποίηση και η καλύτερη κατανόηση και υποστήριξη των εργαζομένων που είναι θύματα παρενόχλησης στην εργασία θα επιτρέψουν την ανάπτυξη ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος. Αυτό θα έχει επίσης θετικό αντίκτυπο στην παραγωγικότητα. Οι εθνικές αρχές θα επωφεληθούν από μέτρα για την αντιμετώπιση του νομικού κατακερματισμού και των αβεβαιοτήτων. Η αυξημένη αναγνώριση από το ευρύ κοινό των επιβλαβών έμφυλων στερεοτύπων, προτύπων και κακοποιητικών συμπεριφορών θα έχει θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία συνολικά. Τέλος, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η προτιμώμενη επιλογή έχει μεγάλο αντίκτυπο για τα θεμελιώδη δικαιώματα.
Ποιο είναι το κόστος της προτιμώμενης επιλογής (ειδιάλλως, των κυριότερων επιλογών);
Το συνολικό κόστος συμμόρφωσης της προτιμώμενης επιλογής κυμαίνεται μεταξύ 5 δισ. EUR και 6,6 δισ. EUR. Το μεγαλύτερο μέρος του κόστους συμμόρφωσης θα βαρύνει τα κράτη μέλη, με λίγες εξαιρέσεις όσον αφορά τη σεξουαλική παρενόχληση, γεγονός που θα μπορούσε να προκαλέσει κόστος συμμόρφωσης για τους εργοδότες. Το κόστος συμμόρφωσης απορρέει από μέτρα στους προβληματικούς τομείς της πρόληψης, της προστασίας, της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, της υποστήριξης των θυμάτων και του συντονισμού. Δεν παρατηρήθηκαν αρνητικές επιπτώσεις.
Ποιες είναι οι επιπτώσεις στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και στην ανταγωνιστικότητα;
Το μεγαλύτερο μέρος του κόστους θα βαρύνει τα κράτη μέλη. Το δυνητικό κόστος για τους εργοδότες ανέρχεται σε 1,9 δισ. EUR λόγω της υποχρεωτικής συμμετοχής των διευθυντικών στελεχών στην κατάρτιση σχετικά με τη σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία και των επιπτώσεων της εξ οικείων βίας στον χώρο εργασίας. Το κόστος θα περιορίζεται στη συμμετοχή των διευθυντικών στελεχών σε διαδικτυακή κατάρτιση διάρκειας δύο ωρών και, ως εκ τούτου, δεν θα συνεπάγεται σημαντικό κόστος για τις ΜΜΕ.
Θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικήσεις;
Το μεγαλύτερο μέρος του κόστους συμμόρφωσης, το οποίο κυμαίνεται μεταξύ 5 δισ. EUR και 6,6 δισ. EUR για την ΕΕ-27, θα βαρύνει τα κράτη μέλη. Ο αντίκτυπος στους εθνικούς προϋπολογισμούς και τις εθνικές διοικήσεις αναμένεται να παραμείνει περιορισμένος και να μετριαστεί από τα οφέλη της προτιμώμενης επιλογής.

Θα υπάρξουν άλλες σημαντικές επιπτώσεις;
Η προτιμώμενη επιλογή απλουστεύει το πλαίσιο της ΕΕ συγκεντρώνοντας τα μέτρα για τη βία κατά των γυναικών / την εξ οικείων βία σε μία νομοθετική πράξη. Η πράξη αυτή διασφαλίζει καλύτερα ότι τα μέτρα είναι πιο ισότιμα διαθέσιμα σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και, κατά συνέπεια, τα θύματα προστατεύονται επίσης πιο ισότιμα.
Αναλογικότητα
Η αρχή της αναλογικότητας τηρείται πλήρως, δεδομένου ότι τα μέτρα έχουν σχεδιαστεί βάσει προσεκτικής ανάλυσης των ελλείψεων που διενεργήθηκε τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο. Τα μέτρα: • δεν υπερβαίνουν τα αναγκαία όρια αποφεύγοντας την επικάλυψη με τους εθνικούς κανόνες ποινικοποίησης· • δεν απαιτούν από τις δημόσιες αρχές να λαμβάνουν μέτρα που είναι υπερβολικά περίπλοκα για τη λειτουργία τους· και • αποφεύγουν δυσανάλογες δαπάνες για τα κράτη μέλη και τους εργοδότες. Επιπλέον, τα μέτρα της προτιμώμενης επιλογής μπορούν να θεωρηθούν αναγκαία για την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων κατά τρόπο που να ενισχύει την εφαρμογή των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
Δ. Παρακολούθηση
Πότε θα επανεξεταστεί η πολιτική;
Η ανάγκη επανεξέτασης της πολιτικής θα αξιολογηθεί μετά τον πρώτο γύρο υποβολής εκθέσεων από τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας. Η εν λόγω υποβολή εκθέσεων αναμένεται να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο υποχρέωσης υποβολής εκθέσεων, π.χ. 5 έτη μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας. Η υποβολή εκθέσεων θα πρέπει να πραγματοποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα με τη μορφή ερωτηματολογίου προς τα κράτη μέλη. Εκτός από τις πληροφορίες που παρέχονται στο πλαίσιο της υποχρέωσης υποβολής εκθέσεων, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της πρωτοβουλίας θα βασίζεται πρωτίστως στους υφιστάμενους εναρμονισμένους δείκτες και θα συμπληρώνεται από πρόσθετα μέτρα εναρμόνισης για τη συλλογή δεδομένων. Οι λεπτομέρειες θα περιγράφονται σε σχέδιο παρακολούθησης και επιβολής που θα καταρτίσει η Επιτροπή.